

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filozofie
Anul universitar : 2008-2009
Semestrul IV

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Războiul rece. Cultură și politici strategice

Codul: HTR 2216

Numărul de credite: 7

Locul de desfășurare: Facultatea de Istorie și Filosofie

Programarea în orar a activităților: conform orar

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Liviu Țîrău, conf dr.

Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): ltirau@yahoo.com

Ore de audiență: Vineri 12-14

III. Descrierea disciplinei:

Conținut

1. Ce a fost războiul rece. Aria de studiu, cronologie, surse istorice, interpretări istoriografice.
2. Originile războiului rece și formarea celor două blocuri politico-militare.
3. Politicile de confruntare, concepțiile de securitate națională, doctrinele nucleare, coexistența pașnică.
4. Crizele războiului rece și limitele destinderii.
5. Încheierea războiului rece.

I. Obiectivele cursului

Înțelegerea fenomenului războiul rece, a originilor sale și a stabilității aduse în plan internațional. Asimilarea și înțelegerea concepțiilor și terminologiei specifice acestui fenomen complex. Dezbateră și analizarea evoluțiilor și consecințelor acestui conflict de durată și a confruntării dintre două sisteme diferite.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Stephen Ambrose, *Rise to Globalism: American Foreign Policy since 1938*, New York, 1997

2. Thomas Etzold, John Lewis Gaddis, *Containment: Documents on American Policy and Strategy, 1945-1958*, New York, 1978
3. Andre Fontaine, *Istoria războiului rece*, vol 1-4, București, 1992-1994
4. François Furet, *Trecutul unei iluzii. Eseu despre idea comunistă în secolul XX*. București, 1997
5. John Lewis Gaddis, *The Long Peace. Inquires Into the History of Cold War*, New York, 1987
6. Idem, *We Now Know. Rethinking Cold War History*, Oxford, New York, 1997
7. Henry Kissinger, *Diplomația*, București, 2003
8. Melvyn P. Leffler, *The Soul of Mankind. The United States, Soviet Union, and the Cold War*, New York, 2007
9. Liviu C. Țirău, *Între Washington și Moscova. Politicile de securitate națională ale SUA și URSS și impactul lor asupra României, 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005
10. Vladislav M. Zubok, *(A Failed Empire) The Soviet Union in the Cold War from Stalin to Gorbachev*, Chapel Hill, 2007

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

În decursul seminariilor sunt folosite hărți, texte documentare etc.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămâna 1. Curs introductiv. Noțiunea de război rece. Repere bibliografice.

Concepte de bază și cuvinte cheie: război rece.

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991, vol.I-II.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 7-21.

Săptămâna 2. Germeii războiului rece. Doctrina Truman și nașterea unei lumi bipolare.

Concepte de bază și cuvinte cheie: război rece, Cortina de Fier, declarația de la Fulton, telegrama de 8000 de cuvinte a lui Kennan, Doctrina Truman.

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991, vol.I-II.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, p. 407-458.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, p. 5-72.

Săptămâna 3. Jdanovismul, o nouă *epocă culturală* a Uniunii Sovietice.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Jdanov, jdanovism, Trofim Lîsenko, Cominform.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 29-43.

Hosking, Geoffrey, *A history of the Soviet Union*, London, 1985, p. 312-343.

Verdery, Katherine, *National ideology under socialism. Identity and cultural politics in Ceaușescu's Romania*, London, 1995, p. 3-24.

Werth, Nicolas, *Istoria Uniunii Sovietice de la Lenin la Stalin: 1917-1953*, București, 2000, p. 77-122.

Săptămâna 4. Criza Berlinului.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Doctrina Truman, criza Berlinului, blocada Berlinului, podul aerian.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, p. 459-587.

Loth, Wilfried, *Împărțirea lumii: istoria războiului rece: 1941-1955*, București, 1997, p. 146-169.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, p. 52-153.

Săptămâna 5. Războiul din Coreea.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Kim Ir Sen, Syngman Rhee, Mao, MacArthur, Consiliul de Securitate ONU, armistițiul de la Panmunjon.

Loth, Wilfried, *Împărțirea lumii: istoria războiului rece: 1941-1955*, București, 1997, p. 187-223.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, p. 459-587.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, p. 52-153.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, p. 4-34.

Săptămâna 6. Paranoia în SUA: McCarthyismul.

Concepte de bază și cuvinte cheie: McCarthyism, discursul de la Wheeling, audierile Armată-McCarthy.

Fried, Richard M., *Nightmare in red: the McCarthy era in perspective*, New York, 1991, p. 23-202.

Freeland, Richard M., *The Truman doctrine and the origins of McCarthyism: foreign policy, domestic politics, and internal security 1946-1948*, New York, 1985, p. 44-356.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 65-87.

Oshinsky, David M., *A conspiracy so immense: the world of Joe McCarthy*, New York, 1985, p. 5-125.

Săptămâna 7. Schimbare în fruntea URSS-ului: ascensiunea lui Nikita Hrușciiov.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Congresul XX al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, *destalinizarea*, *dezghețul*, Boris Pasternak-Doctor Jivago, Soljenițin,

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, p. 459-587.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, p. 52-153.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, p. 42-78.

Țirău, Liviu, *Între Washington și Moscova: politicile de securitate națională a SUA și URSS și impactul lor asupra României: 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005, p. 354-525.

Săptămâna 8. Criza rachetelor din Cuba și consecințele ei strategice.

Concepte de bază și cuvinte cheie: U-2, embargo naval, Fidel Castro, Kennedy, Hrușciiov, U Thant.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, p. 56-85.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 113-147.

Țirău, Liviu, *Între Washington și Moscova: politicile de securitate națională a SUA și URSS și impactul lor asupra României: 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005, p. 388-431.

Săptămâna 9. Marea Revoluție Culturală Proletară din China.

Concepte de bază și cuvinte cheie: revizionism de tip sovietic, *artă decadentă*, revoluție culturală.

Arcade, Leonid M., *Revoluție Culturală*, București, 1996, p. 22-254.

Solomon, Richard Harvey, *Mao's revolution and the Chinese political culture*, London, 1972, p. 77-345.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 154-167.

Săptămâna 10. Primăvara de la Praga și consecințele ei.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Alexander Dubcek, Milan Kundera, Vaclav Havel, Doctrina Brejnev.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 182-203.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, p. 98-123.

Săptămâna 11. Actul Final de la Helsinki și consecințele ei.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Actul Final de la Helsinki, perioada *destinderii*, SALT – I, SALT – II.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, p. 237-254.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, p. 153-254.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, p. 671-161.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, p. 132-156.

Săptămâna 12. Schimbări majore în elita politică a URSS: ajungerea lui Gorbaciov la putere și consecințele acesteia pe plan internațional.

Concepte de bază și cuvinte cheie: perestroica, glasnosty, START – I, START – II, Gorbaciov, Reagan.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, p.255- 375.

Kissinger, Henry, *Diplomăcia*, Budapest, 1998, p. 762-838.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, p. 163-191.

Săptămâna 13. Căderea regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Sud-est. Redefinirea strategiilor de securitate a SUA și a NATO.

Concepte de bază și cuvinte cheie: Gorbaciov, perestroica, glasnosty, START – I, START – II, Reagan, Inițiativa de Apărare Strategică.

Gaddis, John Lewis, *The United States and the end of the Cold War : implications, reconsiderations, provocations*, New York, 1992, p. 43-157.

Săptămâna 14. Viața internațională după războiul rece.

Concepte de bază și cuvinte cheie: sfârșitul lumii bipolare, reevaluarea strategiilor de securitate, războiul împotriva unui inamic invizibil – terorismul.

Chomsky, Noam, *Hegemonie sau supraviețuire: America în căutarea dominației globale*, București, 2003.

Gaddis, John Lewis, *The United States and the end of the Cold War : implications, reconsiderations, provocations*, New York, 1992, p. 275-296.

Gârz, Florian, *NATO: globalizare sau dispariție: de la războiul rece la pacea pierdută*, București, 1995.

[Precizarea exactă a tematicilor abordate în cadrul firecărei întâlniri în parte, cu precizarea datei la care acestea sunt sunt planificate și menționarea, la fiecare curs/seminar/lucrare/verificare intermediară în parte, a:

- conceptelor de bază sau a cuvintelor cheie,
- partea relevantă din bibliografia obligatorie, cu precizarea capitolelor sau a paginilor aferente
- obligațiile studenților pentru întâlnirea respectivă (lecturi, teme, lucrări)].

VII. Modul de evaluare:

[Componentele de activitate a studenților care vor fi evaluate (verificări pe parcurs, lucrări de semestru, proiecte de cercetare, participare activă etc.), ponderea acestor componente în nota finală, modalitatea de desfășurare a examenelor/verificărilor, criteriile de evaluare].

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Fiecare student are obligația de a prezenta pe parcursul semestrului o lucrare de 8-15 pagini cu tematica stabilită de profesor, lucrare ce va reprezenta 30 % din nota finală. Prezentarea lucrării este indispensabilă pentru intrarea în examen. Activitatea de seminar va reprezenta 30 % din nota finală. Examenul va consta dintr-o probă scrisă ce va reprezenta 30 % din nota finală.

Prezentarea la examen necesită o prezență la ore de minimum 80 %. În caz de plagiat la lucrarea semestrială studentul va avea obligația să prezinte o lucrare nouă în termen de 7 zile iar calificativul maxim pe care îl poate primi pentru aceasta este 7 (șapte). În caz de fraudare a examenului studentul va suporta consecințele stabilite prin regulamentul de ordine interioară. Contestațiile se rezolvă în termen de 24 de ore.

IX. Competente dobândite

Cunoștințele acumulate de studenți, prin bibliografia parcursă, analizarea diferitelor evoluții ale războiului rece și prin referatele întocmite sunt de natură să le confere competențe și expertiză în evaluarea realităților internaționale.

X. Bibliografia opțională:

Freeland, Richard M., *The Truman doctrine and the origins of McCarthyism: foreign policy, domestic politics, and internal security 1946-1948*, New York, 1985. (Biblioteca Americana)

Gaddis, John Lewis, *The United States and the end of the Cold War : implications, reconsiderations, provocations*, New York, 1992. (Bibl. Studii Europene)

Gârz, Florian, *NATO: globalizare sau dispariție: de la războiul rece la pacea pierdută*, București, 1995. (Bibl. Fac. de drept)

Hosking, Geoffrey, *A history of the Soviet Union*, London, 1985. (BCU)

Loth, Wilfried, *Împărțirea lumii: istoria războiului rece: 1941-1955*, București, 1997. (BCU)

Parish, Thomas, *Enciclopedia războiului rece*, București, 2002. (BCU)

Țîrău, Liviu, *Între Washington și Moscova: politicile de securitate națională a SUA și URSS și impactul lor asupra României: 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005. (BCU)

Verdery Katherine, *National ideology under socialism. Identity and cultural politics in Ceaușescu's Romania*, London, 1995. (BCU)

Werth, Nicolas, *Istoria Uniunii Sovietice de la Lenin la Stalin: 1917-1953*, București, 2000. (BCU)
www.wilsoncenter.org ; www.archives.gov